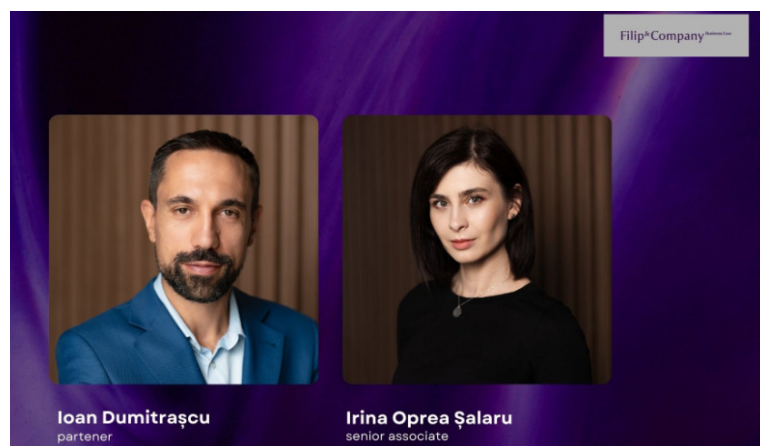

Companiile din România și UE trebuie să se asigure că produsele lor nu sunt obținute prin defrișări și degradarea padurilor

Regulamentul (UE) 2023/1115 privind punerea la dispoziție pe piața Uniunii și exportul din Uniune a anumitor produse de bază și produse asociate cu defrișările și degradarea padurilor („Regulamentul EUDR”) schimbă modul în care numeroase companii își pot aproviziona, produce și vinde anumite bunuri în Uniunea Europeană. Pe scurt, companiile care “lucrează” cu lemn, carne de vită, cacao, cafea, ulei de palmier, cauciuc sau soia (ori produse care le conțin), vor avea obligația să demonstreze că lanțul de aprovizionare nu „ascunde” defrișări și că respecta legislația țării de producție.

Lipsa verificării originii produselor de bază relevante și/sau nedepunerea declarației de diligență necesară în sistemul informatic EUDR pot atrage sancțiuni severe, stabilite la nivel național, care pentru persoanele juridice pot ajunge la **amenzi de minimum 4% din cifra de afaceri anuală totală realizată la nivelul Uniunii**, la care se pot adăuga **confiscarea produselor și a veniturilor obținute**, precum și alte măsuri cu caracter disuasiv, proporțional și eficient, inclusiv în cazul încălcarilor repetate.

EUDR a intrat în vigoare la 29 iunie 2023, iar obligațiile de fond se aplică, în principiu, de la **30 decembrie 2025** (cu o amânare până la 30 iunie 2026 pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici).

1. Cine poate fi vizat de EUDR? Operator vs. comerciant.

Regulamentul pornește de la două roluri-cheie:

- ♦ **Operator** - persoana fizică sau juridică ce introduce pentru prima dată un produs relevant pe piața UE (inclusiv prin import) sau îl exportă de pe piața UE, în cursul unei activități comerciale.
- ♦ **Comerciant** - persoana fizică sau juridică ce pune la dispoziție produse relevante pe piața UE, după ce acestea au fost deja introduse pe piața de un operator (de exemplu, lanțuri de supermarketuri sau retaileri).

În plus, Regulamentul EUDR face o distincție importantă între **întreprinderi mari** (care nu sunt IMM-uri) care au obligații extinse de diligență și **IMM-uri** care beneficiază de un regim parțial simplificat, dar care nu sunt complet scutite de responsabilitate.

Astfel, dacă o persoană din afara UE introduce produsul în Uniune, **prima persoană stabilită în UE care îl pune la dispoziție pe piață devine, la rândul ei, operator** în sensul EUDR, cu obligații de diligență proprie.

De exemplu, o companie din Brazilia exportă boabe de cafea direct către un prăjitor de cafea din România. Compania braziliană este operator, dar și prăjitorul român devine operator în sensul EUDR și trebuie să depună o

declarație de diligență necesară pentru loturile pe care le introduce pe piață.

2. Ce produse intra sub incidența EUDR?

EUDR se aplica **doar produselor enumerate în Anexa I**, corelate cu coduri NC/SA, care au legătură cu șapte produse de bază: **bovine, cacao, cafea, ulei de palmier, cauciuc, soia și lemn**. Dacă un produs nu este în Anexa I, EUDR nu i se aplica, chiar dacă „conține” una dintre aceste materii prime.

Un produs cu cod SA din Anexa I intra în domeniul de aplicare **doar dacă este fabricat efectiv din produsul de bază aferent** (de exemplu, doar scaunele din lemn din codul 9401 intra în EUDR, nu orice scaun din materiale diverse). Deși există excepții (de ex. hârtia/cartonul obținute exclusiv din materiale reciclate), în practică, multe produse uzuale (mobilier din lemn, hârtie, anvelope cu cauciuc natural nou etc.) intra în EUDR.

Obligațiile se aplica indiferent de cantitate sau valoare, deci inclusiv la cantități foarte mici din produsul de bază, iar produsele obținute în UE (de exemplu lemn recoltat în România) sunt tratate la fel ca produsele importate.

3. Obligațiile de fond: ce trebuie să demonstreze companiile

EUDR interzice introducerea, punerea la dispoziție și exportul de produse relevante dacă acestea nu sunt:

→ **fără defrișări** - produsele de bază nu trebuie să provină de pe terenuri defrișate după data de referință (31 decembrie 2020);

→ **legale** - respectarea legislației relevante din țara de producție (drepturi de utilizare a terenului, norme de mediu, muncă, etc.);

→ **însoțite de o declarație de diligență necesară**, prin care operatorul confirmă că a evaluat riscul și l-a redus la zero sau la un nivel neglijabil înainte de introducerea pe piață/export.

În practică, aceasta înseamnă că operatorii trebuie să aibă un **sistem intern de due diligence** care să acopere:

* colectarea informațiilor prevăzute de EUDR (inclusiv geolocalizare);

* evaluarea riscurilor (în funcție de țară, regiune, tip de produs, furnizor, etc.);

masuri de atenuare a riscurilor (audituri, schimbare furnizor, consolidarea documentației etc.);

* păstrarea documentelor și trasabilității timp de cel puțin **5 ani**.

Operatorii mari și comercianții mari au, suplimentar, obligația de a elabora rapoarte anuale privind sistemul de due diligence.

4. Trasabilitatea până la parcela și coordonatele GPS

Un element al EUDR este obligația de **trasabilitate până la parcela de origine**. Operatorii care introduc produse reglementate pe piața UE trebuie să colecteze **coordonatele geografice ale parcelelor de teren** de pe care au fost obținute produsele de bază (boabe de cacao, arbori de cauciuc, bovine, arbori pentru lemn etc.).

Coordonatele trebuie declarate în sistemul de informații EUDR, ca parte a declarației de diligență și pot fi colectate prin telefon, dispozitive GNSS sau aplicații GIS simple, astfel încât să permită verificarea prin imagini satelitare dacă pe acele parcele au avut loc defrișări după data de referință.

Pentru produse **vrac sau amestecuri** (de exemplu, boabe de cafea din mai multe ferme, cacao din mai multe plantații) trebuie declarate coordonatele tuturor parcelelor care contribuie la lot.

5. Sistemul de informații EUDR și declarația de diligență

Înainte de a introduce pe piața sau a exporta un produs relevant, operatorii (iar în anumite cazuri comercianții mari) trebuie să **înregistreze o declarație de diligență necesară în sistemul de informații EUDR** (i.e., registrul digital gestionat de Comisia Europeană).

În ceea ce privește declarația de diligență, aceasta conține informații referitoare la datele operatorului, descrierea produsului (cod NC, tip, cantitate), țara de producție, coordonatele de geolocalizare și concluziile evaluării de risc. EUDR permite operatorilor din aval și comercianților mari să facă trimitere la declarațiile depuse în amonte, folosind **numerele de referință și verificare** ale acestora, însă grupurile de companii nu pot avea un singur „cont de operator”, ci fiecare entitate juridică trebuie să își deschidă propriul cont, cu posibilitatea de a mandata un **reprezentant autorizat** (stabilit în UE) care să depună declarații pentru mai multe entități ale grupului. Responsabilitatea juridică rămâne însă la fiecare operator/comerciant în parte.

6. Cum arată de fapt EUDR în practică. Exemple practice.

a. Importator român de cafea boabe

O societate din România importă boabe de cafea dintr-o țară terță, pe care le prăjește și le vinde atât B2B, cât și în propriile coffee shop-uri. Cum se califică și ce obligații are?

Compania este **operator**, deoarece introduce pentru prima dată produsul relevant pe piața UE și trebuie să obțină de la furnizor coordonatele parcelelor de pe care provin boabele. De asemenea, trebuie să evalueze riscul (defrișări, legalitate, situația micilor producători etc.), pe baza documentelor oficiale, certificatelor și auditului, ca ulterior să depună o declarație de diligență în sistemul EUDR pentru fiecare lot. La aceste obligații se adaugă și obligația de păstrare a documentelor timp de cel puțin 5 ani și transmiterea numerelor de referință clienților din aval care au nevoie de ele.

b. Lanț mare de retail cu marca proprie de ciocolată

Un lanț de supermarketuri comercializează ciocolata marca proprie (cacao – produs de baza relevant). În funcție de modelul contractual, poate fi fie **comerciant mare** (daca doar cumpără de la producător un produs deja introdus pe piață); sau **operator** (daca importă direct ciocolata de la un producător dintr-o țară terță).

În ambele cazuri, trebuie să se asigure că există declarații de diligență în amonte și, dacă este operator sau comerciant mare, să depună o declarație proprie în sistemul EUDR.

7. Concluzii

Deși obligațiile de fond se aplică de la 30 decembrie 2025 (30 iunie 2026 pentru micro și întreprinderi mici), fereastra de pregătire este, în practică, scurtă. Pe scurt, companiile trebuie să se pregătească din timp având în vedere spre exemplu următoarele aspecte:

- identificarea produselor comercializate/produse/importate care atrag aplicabilitatea EUDR prin raportare la Anexa I și codurile NC/SA, inclusiv componente (lemn în mobilier, cacao în produse alimentare, cauciuc natural în anvelope etc.);

- stabilirea, pentru fiecare entitate din grup, daca acționeaza ca operator (din amonte sau aval) sau comerciant, și daca este IMM sau nu;
- integrarea EUDR în politicile existente (de exemplu, în politicile ESG) proceduri pentru colectarea datelor de la furnizori (inclusiv coordonate GPS), evaluarea riscurilor, mecanismul de acceptare/refuz a produselor cu risc.
- Revizuirea contractelor încheiate cu furnizorii, prin introducerea unor clauze specifice EUDR (de exemplu, obligația de a furniza coordonate de geolocalizare, documente de legalitate, dreptul de audit, obligația de a notifica imediat cazurile de neconformitate, repartizarea clara a rolurilor (operator/comerciant) și a responsabilităților).

EUDR este o reglementare care poate afecta direct posibilitatea de a importa, produce și vinde anumite categorii de produse în UE. Astfel ca, entitățile care verifica portofoliile, clarifica rolurilor și construiesc din timp un mecanism de due diligence vor transforma EUDR dintr-un risc de blocaj operațional într-un avantaj competitive, având posibilitatea sa continue sa livreze produse catre clienții lor, atunci când alții nu vor mai reuși sa o faca.